

1. melléklet: Az Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján összeállított kimutatás¹

Az Országos Erdőállomány Adattár (a továbbiakban: OEA) 2018. január 1-jei állapotának adatai alapján Magyarország erdőterületeinek nagysága² 1.940.051 hektár (2.057.273 hektár).

1. Ebből

- 18,54 %, azaz **359.584 hektár védett** természeti terület (384.739 hektár - 18,70%),

- 3,51 %, azaz **68.140 hektár fokozottan védett** természeti terület (74.139 hektár - 3,60%).

Vagyis a magyarországi erdőrészek 22,05 %-a, azaz összesen **427.724 hektár** (458.878 hektár - 22,31 %) minősül kiemelt természetvédelmi oltalom alatt álló területnek és e területnek csak 15,93 %-a (16,16 %-a) minősül fokozottan védett természeti területnek.

Mindezek alapján a természetvédelmi oltalom alatt álló erdőknek a **védett és a fokozottan védett** természeti területeknek minősülő részeinek aránya **84 %, illetve 16 %**.

2. Ebből **772.974 hektár** erdő tartozik a **Natura 2000** hálózatba. Vagyis a magyarországi erdőterületek mintegy 40 %-a minősül Natura 2000 területnek.

A Natura 2000 hálózatba tartozó erdőkből **védett-fokozottan védett** természeti területek nagysága 322.274 és 66.026 hektár, vagyis összesen **388.300 hektár**. Ebből következően a **Natura 2000 területek 1/2-ed része tartozik a Tvt. szerinti – kiemelt természeti védelmi – oltalmi körébe** (is), míg a fennmaradó 384.673 (417.042) hektár nagyságú erdőterületekre csak a Natura 2000 hálózat védelmi előírásai vonatkoznak.

Az előzőekhez képest e területekből az OEA szerint csak 21.366 hektár van Natura 2000 elsődleges védelmi rendeltetésbe sorolva, amiből

- az 1-2. természetességi kategóriába (természetes / természetszerű erdőkre) **13.430 hektár**,

- a többi 3-6. kategóriába (származék / átmeneti / kultúrerdő / faültetvény) **7936 hektár** tartozik, *amelyből a 3. kategória nagysága 6971 hektár.*³

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám:	11 / 201 - 0 / 2019
Érkezett:	2019 JAN 29.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

¹ Összeállítva a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal 04.4/1963-2/2018. számú tájékoztatáshoz csatolt kimutatás adatai alapján

² Alapadatként az Evt. 6. § (1) bekezdés a) pontja szerinti *erdőként nyilvántartott* területek szerepelnek (míg zárójelben e területek kiegészítve az Evt. 13. §-a szerint *egyéb erdőrészeknek nem minősülő területekkel*).

³ A származék erdők (a 3. kategória) természetvédelmi jelentőségét jól mutatja, hogy míg a fokozottan védett és a védett természeti területek minősülő erdők nagysága 32.800 és 156.517 hektár, addig annak az 1-2 kategóriába tartozó erdőterületeinek összesített nagysága 22.373, illetve 124.582 hektár.

2. melléklet: Az árvízkezelés és az erdő kapcsolata Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Terve szerint

Az árvízvédelmi kezelés programját 2016. március 25-én fogadta el a Kormány a 1146/2016. (III. 25.) Korm. határozattal.

A Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervéről szóló terv (a továbbiakban: Terv) a Belügyminisztérium Vízügyi Főigazgatósága által üzemeltetett honlapon elérhető.¹ A Terv az árvízi kockázat kezelésének különböző módszereit határozza meg a területek beépítettségétől függően. E módszerek közé tartoznak a *nem szerkezeti intézkedések*.

A Terv a nem-szerkezeti intézkedésekről többek között az alábbi megállapításokat teszi:

„5.2.1.4. Nem-szerkezeti intézkedési változat

A nem-szerkezeti intézkedések célja, hogy a veszélyzónákkal érintett területeken az árvízi kockázatot növelő területhasználatok korlátozásával, illetve az árvízi elöntésre nem érzékeny területhasználatok támogatásával csökkentsük a jövőben várható árvízi kockázat mértékét. Erre kétféle eszköz áll rendelkezésünkre:

- egyrészt a területrendezési tervek szabályozási övezeteinek kijelölése, majd az ezek alapján készülő településrendezési tervek és helyi építési szabályzatok előírásai,
- másrészt a – bizonyos tájhasználatokhoz köthető, úgynevezett – földalapú támogatások bevezetése, amelyek EMVA forrásból finanszírozhatók.

A jelenleg készülő árvízi-kockázatkezelési tervek elsősorban a regionális szinten kezelhető kérdéseket célozzák. Ezért a nem-szerkezeti intézkedéseket csak területrendezési illetve földhasználat támogatási szempontból határozhatja meg.

A jelenlegi jogszabályi környezetben az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvénynek megfelelően a megyei területrendezési tervekben van lehetőség árvízi kockázatkezelési terület övezetének lehatárolására.

A nem szerkezeti intézkedések azon öblözetek esetében jelenthetnek árvízi kockázatkezelési megoldást, ahol:

- az árvízi veszélyzónák nem vagy nagyon kis mértékben érintenek beépített területeket. Ezeken a területeken a beépítést korlátozó nem szerkezeti intézkedések bevezetése biztosítja, hogy a jövőben se növekedjen az árvízi kockázat az öblözetben. Az ilyen típusú öblözetekben ugyanakkor lehetőség nyílik arra, hogy mentett oldali rendszeres vízkivezéssel természetes tározóterületként kapcsolódjanak a vízfolyásokhoz, ezzel növelve a vízfolyás menti természetközeli területek arányát, valamint víztározás ökoszisztéma szolgáltatásaikon keresztül segítsék az árvízi kockázatkezelést.
- az árvízi veszélyzónák kevés, vagy kis arányú beépített területet érintenek. Ezeken a helyeken a beépítést korlátozó nem szerkezeti intézkedések elégségesen megakadályozzák a jövőbeni kockázatnövekedést. Megfelelő lokális szerkezeti intézkedésekkel kombinálva növelik az árvízi biztonságot.”²

¹ <https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=145>

² <https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/81E46637-D6E2-469B-A482-298613A06132/Orszagos%20osszefoglalo.pdf>, 55. o.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	11/201-0/2019
Érkezett:	2019 JAN 29.
Melléklet:	db

Ügyszám:

11/201-O/2019

Erkezett:

2019 JAN 29.

Példány:

Kezelőiroda:

3. számú melléklet: A természetvédelmi célú rendelkezések összehasonlítása

2011-2016. közötti erdőterv-rendeletek az ország különböző részén található erdőkben, összesen 84 körzetre határozták meg az erdőgazdálkodási tevékenység végzéséhez irányadó szempontokat, a hatósági határozatok meghozatalának alapjait.

Minden körzet első pontjában rögzítésre került, hogy az adott erdőben milyen célok elérését kell prioritásként érvényesíteni. A védett természeti területen vagy a Natura 2000 hálózathoz tartozó erdők esetén minden alkalommal kiemelésre került a természetvédelmi célok elérésének szükségessége. Amennyiben e célok eléréséhez elengedhetetlennek tartották, akkor az is rögzítésre került, hogy az erdők gazdasági funkcióinak érvényesítésére csak oly módon kerülhet sor, ami a védelmi funkciók érvényesülését nem akadályozza.

A 84 körzetre vonatkozó szabályok és korlátozások áttekintése alapján egyértelműen megállapítható, hogy azok – minden esetben – jellegükben, térben és időben az adott élőhelyhez és a védendő faj életciklusához és életmódjához igazodtak. A konkrét természetvédelmi cél elérését szolgáló rendelkezések jellemzően szigorúbbak az Evt2. illetve a végrehajtására kiadott 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet (továbbiakban Vhr.) rendelkezéseinél. A Vhr. 22. §-a tartalmazza az Evt2.-höz képest azokat a szabályokat, amelyeket a védett természeti területeken, illetve Natura 2000 hálózathoz tartozó erdőkben figyelembe kell venni. A Vhr.-ben nincsen olyan rendelkezés, amely az Evt2. korlátozásaihoz képest az erdőgazdálkodó számára a természetvédelmi célok érvényesítésére szigorúbb szabályokat fogalmazna meg.

Az alábbi összegzés alapján látható, hogy az Evt2. szabályozásából fakadóan természeti értékeink védelmében jelentős visszalépés következett be.

1. Az Evt2. 27. § (1) bekezdés a) és 28. § (1) bekezdés a) pontjai szerint a *hagyásfák vagy hagyásfa csoportok a véghasználattal érintett terület legfeljebb 5% mértékig hagyhatók meg.*

A Vhr. 21.§ (9) bekezdésében általános jellegű – nem természetvédelmi célú – előírás található a hagyásfák, és csoportok mértékére. Eszerint úgy kell tervezni, hogy a 2 hektár vagy annál nagyobb, végvágott vagy tarvágott területen lehetőség szerint legalább 0,05-0,5 hektár területű csoportok maradjanak vissza. Természetvédelmi célú rendelkezés híján, ezt a szabályt kell figyelembe venni a védett természeti területeken is.

A hagyásfákra vonatkozó természetvédelmi célú korlátozások esetén a 84 körzetben a 2 ha, vagy azt meghaladó területű véghasználat esetén 0,1-0,3 hektár hagyásfa megtartását írták elő, ami 5-15%-nak felel meg. Ezen túl egyes körzetekben az 1 hektár, vagy az élőfakészlet 10, illetve 10-15%-át kitevő hagyásfa megőrzését is indokoltnak tartották. A hagyásfa és hagyásfa csoportok visszatartását az erdőterv-rendeletek nem feltétlenül csak véghasználat esetére írták elő, hanem a felújítóvágásokra is.

Az Evt1. és az Evt2. szabályozásának összevetése alapján *mindazok az élőhelyek, és védett fajok, amiknek megőrzéséhez 5%-nál nagyobb mértékű, illetve több mint 0,5 hektár területű hagyásfára van szükség, védelem nélkül maradtak.*

2. Az Evt2. 27. § (1) bekezdés b) és 28. § (1) bekezdés b) pontjai szerint a *visszahagyott holtfa csak 5 m³/ha mértékig írható elő. A Vhr. holtfára vonatkozó rendelkezést egyáltalán nem tartalmaz.*

A 84 körzetben a védett tárgyhoz igazodóan a holtfára vonatkozó szabályozás változatos. A meghagyandó mennyiség elérheti a 15, vagy akár 20 m³/hektár mennyiséget. Minden esetben rögzítésre kerül, hogy álló, fekvő, vagy álló és fekvő, illetve álló vagy fekvő holtfára van szükség. Ha az érintett faj miatt indokolt, akkor a meghagyandó fa vastagságát – 15 vagy 30 cm –, valamint magasságát – 15 cm-nél nagyobb mellmagassági átmérőjű – is előírják.

Az Evt1. és az Evt2. szabályozásának összevetése alapján *mindazok az élőhelyek, és védett fajok, amiknek megőrzéséhez több mint 5 m³/hektár holtfa van szükség, illetve ahol a hagyott holtfa jellemzői nem felelnek meg a védelmi sajátosságoknak, ott a védett tárgy védelem nélkül maradt.*

3. Az Evt2. 27. § (4) és 28. § (2) bekezdései törvényi szinten határozzák meg az erdőgazdálkodás természetvédelmi célú korlátozásának időbeli hatályát: *április 1.- július 15. között, bár ettől való eltérésre a természetvédelmi hatóság által kezdeményezett erdészeti hatósági döntéssel lehetőség van. A Vhr. nem tartalmaz a természetvédelmi célú korlátozásra eltérő időpontot.*

Az alábbi táblázat összegzi a 84 körzetben található, az erdőgazdálkodást időben korlátok közé szorító vegetációs időszakra vonatkozó időtartamát, kiegészítve az egyes védett fajok szaporodásához és utódgondozásához tartozó időbeli korlátozásokkal. A kezdeti és záró időpontok között az egyes fajokra vonatkozó időkorlátozás változatos.

A hóvirág esetében például csak február 1-től március közepéig tart, míg az október közepéig tartó korlátozás az erdei cikláment védi. A vegetációs időszakhoz hasonlóan a szaporodási és utódgondozási időszakon belül is nagy a szórás, a január a rétisas szaporodási ciklusának kezdetét jelzi.

	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
Evt2. időkorlát				04.01-től			07.15-ig					
Erdőterv-rendeletek körzeti tervezés												
vegetációs időszakok korlát		02.01-től								10.15-ig		
szaporodási, utódnevelési időszakok korlát	01.01-től							08.30-ig				

Az Evt1. és az Evt2. szabályozásának összevetése alapján *mindazok az élőhelyek, és védett fajok, amiknek védelme érdekében korlátozásokra április elseje előtt, illetve július 15-e után is szükség van, az Evt2. alapján védelem nélkül maradnak.*

4. Az Evt2. 28/A. § (1) bekezdés c) és d) pontjai szintén törvényi szinten határozzák meg (és korlátozzák) a *fészkek körüli védőzónák* méretét, azt egységesen fakitermelés teljes korlátozása esetén *legfeljebb 50*, illetve erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása esetén – a szaporodás és utódnevelésre tekintettel – *legfeljebb 100 m* sugarú körben rögzíti. *A Vhr. nem tartalmaz természetvédelmi célú védőzónákra vonatkozó rendelkezést.*

A 84 körzetben található védett és fokozottan védett fajok fészke körüli védőzóna – ahol ilyen megjelöltek – egy-két madárfaj kivételétől eltekintve **legalább 100 m** szemben az 50 méterrel. Míg a szaporodási és utódnevelési időszakban ez már jellemzően **200, 300, vagy 400 m** szemben a 100 méteres törvényi maximummal.

Az Evt1. és az Evt2. szabályozásának összevetése alapján **az Evt2. szabályozása következtében veszélyeztetetté válik szinte mindazon védett természeti értéket képező madárfaj – jellemzően ragadozó madaraink – szaporodása és utódnevelése, amiknek fészke körül 50 méternél, illetve szaporodási idő alatt 100 méternél nagyobb védőzónára van szükség.**